

Předmluva Ity Wegman ke knize *Základy pro rozšíření léčebného umění*

Ita Wegman

Lékařství dnes nabylo čistě vědeckého charakteru. Tím se stalo zcela závislým na názorech, které si o vědě a vědeckosti vytvořila nejnovější doba. Podle těchto názorů platí za vědecké jen to, co lze stanovit na základě smyslového pozorování a experimentu a rozumovými závěry, vyvozenými z oboujho.

Nyní se musíme ptát: Je v tomto smyslu možná věda, jejíž výsledky lze aplikovat na individuálního člověka? Na základě práce s mnoha lidmi lze ještě tak stanovit všeobecný charakter člověka, ale individuální bytost jednotlivce můžeme pochopit, jen když máme dar bezprostředního pozorování toho, co je individuální. Nemocný člověk je však vždy zcela individuálním případem. Neexistují dva lidé, kteří by mohli být nemocní ve stejném smyslu. Přírodní, neduchovní věci vedou zpět k všeobecným zákonům. Individuálnost je vždy výrazem působnosti duševně-duchovních zákonů. Tyto zákony se nedají shrnout do pojmů, ale může jich dosáhnout jen nazírání. V této knize budeme mluvit o systému lékařství, který je vybudován na nazírání duchovních věcí, stejně jako na nazírání přírodních zákonů platících v oblasti, která je zjevná smyslům. Jsme si vědomi, že se mnozí budou domnívat, že se tím stavíme na odpor vůči uznanému přírodovědeckému směru v lékařství. Tak tomu ale vůbec není. Dnešní výsledky tohoto směru uznáváme v plném smyslu slova. Jen nelze popřít, že tento směr se musí zastavit před podstatou nemoci. Může mluvit o poškozeních organismu a jeho částí, ale nemůže získat náhled na to, jak organismus dospěje k tomu, aby si sám ze sebe způsobil poškození. Orientace organismu na přírodní zákony se přece zakládá na jeho vývoji od zárodku k plné zralosti. Setraváme-li v přírodní oblasti, v tomto vývoji se nedostaneme k žádným silám, které by mohly působit proti němu. V nemoci ale takovéto síly působí.

Odkud tyto síly pocházejí? K odpovědi na tuto otázku dospějeme, vezmeme-li v úvahu do jisté míry sebezveličující přírodní vývoj člověka. Všude, kde se toto zveličení objeví, přebují nevědomá činnost a vědomí ustoupí. Z toho však zřetelně plyne, že síly, které jsou základem vědomí, tedy duchovní síly, působí vůči přírodním silám v opačném směru. To znamená, že musí být silami odbourávání, zatímco přírodní síly jsou silami výstavby. Člověk v určitém zdravotním stavu a s normálním vědomím v sobě tedy nese rovnováhu mezi výstavbovými a odbourávajícími silami. Je-li tato rovnováha porušena, dochází k nemoci. Může se to stát dvojnásobem. Síly výstavby mohou příliš zesílit a tlumit pak duchovní síly. To je jedna forma nemoci; objevuje se například tehdy, působí-li výstavbové procesy látkové výměny příliš silně v mozku. Vědomí se tím tlumí.

Druhá forma nemoci se objeví, jestliže příliš zesílí odbourávající síly. Pak nastává zveličený vývoj vědomí. Máme co činit s jinou formou nemoci; vyskytuje se, když například v zaživací soustavě působí síly, které by měly takto intenzivně působit jen v mozku. Zveličené působení vědomí se projevuje jako bolest, neboť bolesti nejsou ničím jiným než zvýšením stavu vědomí.

Nemoci první formy mohou v organismu nastat jen tam, kde je v normálním stavu základem intenzivní odbourávání. Je-li jeho intenzita snížena, objevuje se nemoc.

Nemoci druhého druhu se mohou objevit jen tam, kde za normálních okolností dochází k silné výstavbové činnosti. Její snížení znamená nemoc. První případ se v lidském organismu vyskytuje ve všech orgánech, které jsou základem vnímání nebo myšlení. Duchovní nazírání bezprostředně poznává, že vnímání a myšlení jsou zcela duchovní povahy. Pouhá přírodní činnost nemůže odpovídat vnímání a myšlení. Má-li vzniknout v organismu vnímání a myšlení, přírodní činnost se naopak musí odbourat a udělat místo duchovní činnosti. Kde se naproti tomu přírodní činnost vyskytuje v plné výstavbě, tam duchovní činnost vzniknout nemůže. Tento případ nastává u soustavy látkové výměny a u procesů, které jsou základem pohybu organismu. Z toho vidíme, že jakmile máme uplatnit pozorování nemoci, musíme přihlížet k poměru přirozeného a duchovního prvku.

Dnes máme relativně dokonalou vědu o přírodě, ale od vědy o duchu se držíme dál. V této knize však musíme vycházet z vědy o duchu ve stejném smyslu jako z vědy o přírodě. To předpokládá, že bude přidáno pozorování duchovní oblasti. To není člověku dáno samo sebou jako pozorování přírody. K smyslovému pozorování a používání mozku rosteme přirozeným vývojem a výchovou. Duchovní pozorování si musíme teprve vydobýt. V této knize budou popsány nemoci a jejich léčení tak, jak se jeví duchovnímu pozorování. Tohoto pozorování se dosahuje pomocí zcela konkrétních, metodických duševních cvičení. Někdo si řekne, že taková cvičení není možné požadovat od každého lékaře. Pochopitelnou námitkou proti této knize tedy bude, že údaje v ní si nemohou ověřit lidé, kteří si pomocí zmíněných duševních cvičení neosvojili duchovní nazírání.

Tuto námitku však chceme vyvrátit. Duševní cvičení vedoucí k duchovnímu nazírání spočívají buď v oslabení, nebo prohloubení duševního života. Oslabení duševního života je v rámci duševní oblasti napodobením nemocí prvního druhu, prohloubení duševního života je napodobením nemocí druhého druhu. Kdo tedy zná duševní stav pocházející z těchto duševních cvičení, zná nemoci, neboť má jejich obrazy v podobě vlastních duševních stavů. Popisuje-li prostřednictvím toho, co s těmito obrazy prožil, fyzické příznaky nemocí, dává pak každému lékaři popisy, které si on může ověřit. Obstojí-li popis vůči ověření, jsou tím potvrzeny údaje duchovního badatele. A spo- léhá-li lékař opakovaně na popisy takového duchovního badatele, pak si na základě vyličených souborů příznaků postupně sám získá duchovní náhled. Jsme naprosto toho mínění, že správné čtení této knihy umožní každému lékaři, aby sám nemoci duchovně nahlédl. Na základě znalosti lidí však také víme, že k tomuto čtení ve všech případech nedojde, protože čtenáře budou výklady, jež jsou pro ně zvláštní, nejprve zlobit. A mezi duchem mnohých čtenářů a duchem naší knihy bude stát hněv těch, kteří se nedokážou přenést přes skutečnost, že musíme říci něco jiného, než co dosud říkali oni.